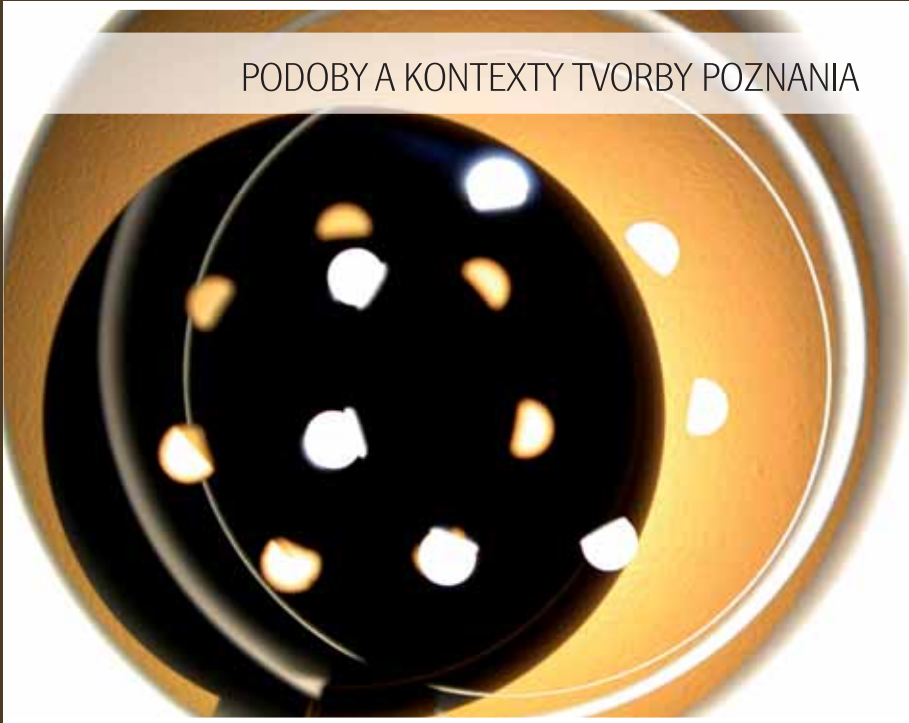

MARIANA SZAPUOVÁ

editorka

SITUOVANÁ VEDA

PODOBY A KONTEXTY TVORBY POZNANIA

MARIANA SZAPUOVÁ

editorka

SITUOVANÁ VEDA

PODOBY A KONTEXTY TVORBY POZNANIA

Centrum rodových štúdií

Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

2009

SIXTH FRAMEWORK
PROGRAMME

CENTRUM
RODOVÝCH
ŠTÚDIÍ

Štúdie uverejnené v tejto publikácii vznikli na základe výskumného projektu *Knowing, Institutions and Gender: An East – West Comparative Study*, ktorý bol podporený grantom č. 017617 (SAS6) 6. rámcového programu Európskej komisie.

Vydalo Centrum rodových štúdií
Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Gondova 2, 818 01 Bratislava

Odborné recenzentky:
doc. PhDr. Etela Farkašová, CSc., mim. prof.
prof. PhDr. Tatiana Sedová, CSc.

Jazyková redakcia: Derek Rebro
Fotografia na obálke: Anannya Dasgupta
Obálka a grafická úprava: Štefan Simon

Copyright © Zuzana Kiczková, Ľubica Kobová,
Mariana Szapuová 2009
Cover photo © Anannya Dasgupta 2009
Cover design © Štefan Simon 2009

Tlač: Indesign, s.r.o.
Vinohrady 8, 940 67 Nové Zámky

Prvé vydanie

ISBN 978-80-969389-7-1

OBSAH

PREDSLOV	9
Úvod	13
<i>Mariana Szapurová</i>	
AKADEMICKÝ KAPITALIZMUS NA SLOVENSKU	31
<i>Ľubica Kobová</i>	
Úvod	31
DOBIEHAŤ A KONKUROVAŤ	38
Zaostávanie a dobiehanie	39
Konkurencieschopnosť	47
VZDELÁVAŤ A VYRÁBAŤ	53
Od práva na vzdelanie k právu na voľbu vzdelávacej cesty	54
Vzdelanie sa stáva fiktívnym tovarom	58
Organizácia externého štúdia a tvorba nových noriem	60
Od vycíslovania dlhu k vycíslovaniu ziskov	69
SKÚMAŤ A APLIKOVAŤ	71
Dlhodobý zámer: základný výskum sa stáva výskumom aplikovaným	72
Prvá stratégia využívania poznatkov v praxi: trojzávitnicový model	75
Druhá stratégia využívania poznatkov v praxi: lineárny model	76
Protistratégia ako nástroj na získanie financovania: diskurz kvality	79
ZVEREJŇOVAŤ A KONTROLOVAŤ	80
Audit v časoch nedôvery	82

Auditujúce subjekty	83
Hodnotenie kvality verejných vysokých škôl a ich fakúlt a problém „hodnotenia humanitných a spoločenských vied“	86
Hodnotenie výročných správ o činnosti verejných vysokých škôl	98
Evaluácia Asociáciou európskych univerzít	101
ZÁVER	106
LITERATÚRA A ZDROJE	110
POZNÁVAJÚCI SUBJEKT, EPISTEMICKÉ KOMUNITY A ROD	121
<i>Mariana Szapuová</i>	
ÚVOD	121
KTO POZNÁVA: STARÝ PROBLÉM V NOVOM ŠATE	129
Epistemické komunity a vedecká spolupráca: teoretické perspektívy a politické vízie	129
Podoby vedeckej spolupráce: pohľad do života epistemických komunit	140
Tvorba poznania v inter/disciplinárnom režime	162
Tvorba poznania situovaná v epistemických komunitách	178
ŽENY A MUŽI V AKADEMICKOM PROSTREDÍ:	
O RODOVÝCH DIMENZIÁCH TVORBY POZNANIA	190
Ženy, veda a rod: teoretické otázky a politické vízie	190
Ženy, muži a rovnosť príležitostí: od rovnakosti k odlišnosti	200
Produkcia poznania a rodová diferencia	216
ZÁVER	228
LITERATÚRA	231

ČASOVÉ DIMENZIE AKADEMICKÉHO ŽIVOTA	241
<i>Zuzana Kiczková</i>	
Úvod	241
KAŽDODENNÝ ČAS	249
Výpovede o časových charakteristikách	250
Výpovede o problémoch v (dnešnom) čase	261
STRATÉGIE DO BUDÚCNOSTI	269
POHĽAD NA MINULOSŤ	286
KARIÉRNE TRAJEKTÓRIE	290
TRI PRÍBEHY AKADEMICKEJ KARIÉRY	299
Príbeh šťastných náhod	300
Príbeh klasického postupu	302
Príbeh pozitívnej podpory	305
PROBLÉM KOMPLEMENTARITY ČASOVÝCH ŠTRUKTÚR	307
Argumentácie o zosúladovaní pracovného a osobného času	308
STRATÉGIE „ŠETRENIA ČASU“	310
ZÁVER: NIET ČASU NA PREMÝŠĽANIE	313
LITERATÚRA	315
MENNÝ REGISTER	319
VEC NÝ REGISTER	321

Čo si o svojej práci myslia vedkyne a vedci, vysokoškolskí učители a učiteľky? Ako reflektujú a žijú nároky kladené na ich prácu? Aké vedné a vysokoškolské politiky aj predstavy o „robení dobrej vedy“ ich podmieňujú? Autorky štúdií v tejto publikácii ponúkajú analýzu kontextov a podôb tvorby vedeckého poznania. V poli vysokoškolskej vedy, výskumu a vyučovania identifikujú niekoľko zásadných tém: narastajúcu úlohu súťaženia o prostriedky a s tým súvisiacu kontrolu vedeckej práce; dôležitosť inštitucionálneho prostredia a epistemických komunit ako aktérov poznania; meniacu sa časovú organizáciu vedeckej práce, vyučovania a realizácie vedeckej kariéry; premeny rodových rol jednotlivcov aj rodového charakteru inštitúcií.

Novátorské na monografii Situovaná veda nie je len rozširovanie teoretických horizontov v súvislosti s reflektovaním povahy vedy, ale aj skúmanie procesov produkcie poznania v konkrétnych akademických inštitúciách na Slovensku. Analýzy jednotlivých autoriek sú dôležitým príspevkom k porozumeniu procesom tvorby vedeckého poznania, najmä z rodovo diferencovanej perspektívy. Táto práca tak plní diagnostickú úlohu tým, že poukazuje na mnohé negatívne javy súvisiace so situáciou akademických inštitúcií, ako aj úlohu terapeutickú tým, že načrtáva možné cesty nápravy tejto situácie. Výsledky prezentované v monografii sa môžu stať inšpiráciou pre zlepšenie vednej politiky a môžu prispieť k novému pohľadu nielen na povahu produkcie vedeckého poznania, ale aj na postavenie vedy v našej spoločnosti.

doc. PhDr. Etela Farkašová, CSc., mim. prof.

Táto teoreticky a metodologicky zjednotená publikácia, ktorej nemožno uprieť inovatívnosť, nápaditosť a kultivovanosť, posúva výskum rodovej dynamiky a rodovej dimenzie vedy a výskumu nielen v domácom kontexte. Teoretické pasáže sú popretkávané naratívnu analýzou prehovorov, čo konkretizuje tvrdenia a prepožičiava im vierohodnosť. Publikácia ilustruje skutočnosť, že akademický svet a jeho obyvatelia, tak ženy ako aj muži, nie je vežou zo slonoviny, ako si to aj dnes mnohé a mnohí radi nahovárajú, ale že poriadok akademického mikrokozmu, jeho mechanizmy produkcie a reprodukcie, deľba práce i diferenciácia rolí a ich reflexia sú zrkadlovým obrazom rodového poriadku spoločnosti.

prof. PhDr. Tatiana Sedová, CSc.

Autorky Zuzana Kiczková, Ľubica Kobová a Mariana Szapuová pôsobia na Katedre filozofie a dejín filozofie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a v Centre rodových štúdií na tej istej fakulte.

ISBN 978-80-969389-7-1

9 7888096 938971